

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. De consecratione templorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

cipere: si verò destructa fuerit hostili manu aliove illicito modo, cuncta privilegia remanere. Similiter, si in alium locum auctoritate Superioris transferatur, vel alteri alicui ecclesie uniatur, & privilegia, & Indulgentias perdurare. Idem de altari- bus dicendum, si fortè alium in locum intra eandem ecclesiam aliquod transfe- ratur, vel propter ruinam restauretur. At quamdiu manent diruta, Indulgentiæ, & privilegia quasi suspensa censentur. *Glo. inc. Statutum de el in 6. AZ. II. l. 9. c. 3. q. 13. Silv. V. Indulgentia q. 5 n. 7. Filliut. Tr. 8. c. 6. n. 134.*

Hinc sequitur destructionem ecclesie, eiusdem reparationem, vel loci mutatio- nem intra eandem non obesse altari- bus privilegiatis, cuiusmodi sunt pro libera- tione animarum ex purgatorio. Cum e- nim privilegium censetur ipsis suo modo impressum, comitatur in omnem locum, & angulum, quo migratior.

XIII. Ecclesiam sæcularem converti posse in regularem extra controversiam est: regularem convertere in sæcularem magis ambiguum, & arduum. Exempla tamen non desunt. Regulaciter verò, ait *Rodericus To. II. q. 50. ar. 6.* mutatio status ecclesie prohibita est in iure. *Andr. & Abb. inc. Inter quatuor. De relig. dom.* Unde monasterium seu locus religiosus hoc modo reformatur, ut si deficient reli- giosi alicuius monasterii, tumantur reli- giosi aliorum monasteriorum eiusdem ordinis: quibus deficientibus devenien- dum est ad regulares alterius ordinis, & in defectum omnium regularium mona- sterium ad sæcularitatem reducendum e- rit, in illoque clerici sæculares ordinari debebunt, iuxta ea quæ tradit *Ioan. Andr.*

& Abb. inc. Inter quatuor. de relig. domib. Et quando sic monasterium de licentiâ Papæ aut ordinarii adhibito fratrum consilio ad alium locum transfertur, ad- ditur clausula, ut ad profanos usus non redigatur: quam additionem conformem esse iuri testatur. *Mandosus. de signatura gratia tt. Translationes.* Et ipsa ecclesie exempta translata non perdit exemptio- nem, quam prius habebat; ut si civitas de- struatur, & alii cives subrogentur, gaude- bunt privilegiis priorum. *Ita Roderic. l. 1. c. 5. AZor To. II. l. 9. c. 3. q. 11.*

§. II.

De consecratione Ecclesiarum.

L Tab usibus profanis separentur templa, & ecclesie, consecran- dæ, vel benedicendæ sunt. *S. Thom. 22. q. 83. ar. 3.* quem sequuntur alii Theologi. Sicut enim non aliis, quàm sacra- ti domino Sacerdotes debent missas cantare, nec sacrificia super altare offerre; sic nec in aliis, quàm domino sacra- tis locis, id est, in tabernaculis divinis precibus à Pontifice delibutis missas cantare, aut sacrificia of- ferre licet. *c. Sicut Diff. 1. De Consecrat.* Munus consecrandi ad episcopum pertinet, episcopum proprium, dico. Nam extra diocæsin suam nulli licet ecclesiam consecrare. *c. Nemo. de consecr. dist. 1. c. Tua fraternitas. de consecr. Eccles. vel alt.* Quòd si ea tantum de- legari possunt, quæ iurisdictionis sunt, consequitur necessariò potestatem conse- crandi ecclesias episcopum delegare non posse, quia est actus ordinis. *c. Aqua de consecr. eccl. vel alt.* Prælati tamen Re- gulares ex indultu Papæ ecclesias benedi- cunt.

sunt. *Suar. IV. Diss. 81. Sect. 3. Tanner. IV. D. 5. quæst. 10. num. 17.*

II. Causæ consecrationis plures sunt. *Prima* quidem, ut effugentur inaligni Spiritus, quod illustri exemplo S. Gregor. probat *L. 3. Dial. c. 30.* & ob eandem causam, aqua, herbæ, sal & similia benedicuntur. *Secunda*, ut in illis velut DEO gratis oratoris afflictorum hominum preces & vota facilius admittantur. Quam ob causam *L. 3. Reg. c. 8.* Salomon dixit, ut sint oculi tui aperti super domum istam nocte, & die, ut exaudias orationem, quam orat in loco isto ad te servus tuus; ut exaudias deprecationem populi tui Israel, quodcumque oraverint in loco isto. *Tertia* causa est, ut representetur sanctificatio, quam per Christi passionem Ecclesia cōsecuta est, & noverimus sanctitatem requiri in illis, qui Sacramento Altaris suscipere cupiunt. *Quarta*, ut quod in templis, & altaribus visibiliter colitur, in nobis invisibiliter compleatur. Templū enim DEI sanctum est, quod estis vos. *3. ad Cor. 3. v. 17.* In nobis, ait S. Bern. *Serm. 1. in Dedicat. Eccles.* Spiritualiter impleri necesse est, qui in parietibus visibiliter præcesserunt. *Durantis de ritib. Eccl. l. 1. c. 24. Jac. de Graff. part. 2. l. 2. c. 15. n. 15.*

III. Tempus quod attinet, licet feriæ non excludantur, nemini in dubium venire potest, quin diebus festis maxime conveniat Ecclesias consecrare. *c. tua fraternitas de consecr. Eccles. vel alt. ubi innoc. 111. Tornacensi Episcopo scribit.* In diocesi tua licet tibi Ecclesiis dedicationem impendere, tam diebus Dominicis, quam privatis. Cui conformiter *Piasecius in par. 1. Praxis Episcop. c. 5. n. 2.* *Ædificata, inquit, Ecclesia consecratur quocumque die, sive*

festis, sive feriatis; idque ab ipso met Episcopo. Est enim actus ordini ipsius deputatus. Unde ipsum Episcopus non potest committere simplici Sacerdoti. *c. Aqua de consecr. Eccl. vel alt. Abb. Innoc. Off. Silv. V. Consecratio num. 2. Armilla num. 1. Iacob. de Graff. part. 2. l. 2. c. 15. n. 12.*

IV. In tribus casibus facienda consecratio est, quæmadmodum ex *c. proposuisti de consecr. Eccl. vel alt.* colligunt. *Primus* est, quando nascitur vel dubitatur, an unquam Ecclesia consecrata fuerit. *Fran. Leo part. 1. c. 5.* Cæterum an consecrata sit, cognosci potest vel ex scriptura, seu instrumento donationis, vel ex antiquis libris Ecclesiæ, vel ex columnis, saxo, aut tabula marmorea, aut crucibus in pariete expressis. *Barb. in c. proposuisti.* Creditur etiam testimonio unius testis de visu, vel auditu. *Piasec. part. 1. c. 5. num. 4. Secundus*, quando incendio deformata est, ita ut parietes combusti, vel omnino abrasi fuerint, aut majori ex parte. Solius tecti absumptio non censetur sufficiens causa esse. *Tertius*, cum parietes omnino, vel eorum potissima pars concidit, ita ut oporteat eos denuo instaurare etiam ex ejusdem Ecclesiæ lapidibus. *c. de fabrica. de consecr. Dist. 1. Angel. V. Consecratio num. 3. Silv. ibid. n. 4. Rosella n. 2. Tabiena cod.*

V. Quid verò, si paulatim minuantur parietes, & per partes decidant, ac paulatim reparatur Ecclesia, faciendum sit, merito ambigitur, quia non adeo facile est discernere, an in prædicto casu eadem numero Ecclesia maneat? Eandem manere censeo. Sic enim navim quoque eandem credimus esse, quæ subinde corruptis tabulis reficitur substituendo alias. *L. quod in rerum ff. de legatis.* Civitas quoque, seu

vium congregatio eadem reputatur, quamvis in mortuorum locum alii per intervalla subrogentur. Verum adhuc quaestio manet Si ex intentione renovandi Ecclesiam unius paries post alium successivè destruat, & reedificetur, sic immutata videatur, ut denuò consecranda sit? Operantis intentionem proderit attendere. Nam si consilium ipsius est, omnes, aut ferè omnes partes reparare, adeoq; quasi novum ædificium construere, desinere priorem Ecclesiam, & quasi novam erigi iudicabimus. & erectam alià consecratione indigere. *Ang. n. 3. Arm. eod. Abb. in c. proposuisti n. 8. Barb. in c. Lineis. de Consecr. Eccl. & in Sum. Decis. Apost. Collect. 270. Layman. l. 5. tract. 4. c. 5. num. 15.*

VI. Omnes basilicæ, & templa cum Missa debent consecrari. *c. 3. de consecrat. Dist. 1.* Missam Episcopus ipse peraget: aut secundum Hugonem ejus loco presbyter. Si omnino negligatur, consecrationem non vitiat, ut DD. communiter tradunt. Ad majorem videlicet solennitatem, non verò ad substantiam necessaria est. *Gloss. in c. omnes de consecrat. Dist. 1. Azor. II. l. 9. c. 4. q. 2. Jacob. de Grass. par. 2. l. 2. cap. 15. nu. 7. Durandus l. 1. de ritib. c. 24.*

VII. Ecclesia reconcilianda, non denuò consecranda est, quando polluitur, seu violatur: quod contingit.

Primo per injuriosam sanguinis effusionem *c. proposuisti c. ult. de consecrat. Eccl. vel alt. & c. un. eod. in 6* Requiritur autem 1. ut unius infligatur existenti non in tecto, turri, aut loco subterraneo templi: fieri tamen potest, ut sanguis extra Ecclesiam fundatur, vel extra illam existat vulnerans. 2. ut factum notorium sit, juris, aut facti evidentiâ. 3. ut actus vulne-

rationis sit peccatum mortale. 4. ut effusio sanguinis fiat in notabili quantitate. In dubio Episcopus discernet.

Secundo violatur per homicidium notorium injuriosum, etiam sine sanguinis effusione. *c. cit. proposuisti.* Cæterum non requiritur, ut percussus in ipsa Ecclesia moriatur. Hæc enim impertinens censetur, ut inde patet, si foris vulneratus ad eam confugiens inibi moriatur. Quod dixi injuriosum, intellige homini, vel loco. Nam si reum Judex in Ecclesia mortis supplicio afficeret, violaretur. Idem dicendum, si seipsum quis in Ecclesia interficeret.

Tertio per illicitam & notoriam humani seminis effusionem. *c. ult. de consecrat. Eccl. & c. Ecclesiis de consecrat. Dist. 1.* Excipe casum necessitatis, si duo conjuges coacti inhabitare sese mutuo cognoscerent.

Quarto per sepulturam hominis excommunicati *c. cit. proposuisti* intellige, de excommunicato publico, & denunciato, & notorio Clerici percussore. Quocirca si Lutheranus aliquis in templo Catholico sepeliatur, ut in nupero bello sapè accidit, non censetur propterea violatum. *arg. c. Sacris de sepult.* Idem dicendum de sepultura illius, qui specialiter interdictus est.

Quinto pollicetur per sepulturam hominis infidelis non baptizati. *c. Ecclesiam. l. 2. de consec. Dist. 1. licet infans esset.* Si tamen infans in utero extingueretur simul cum matre sepeliri potest, quia jam non duo, sed unum corpus censetur. *v. Sum. l. 2. de relig. c. 2. Azor. Tom. 1. l. 10. c. 26. Filius. tract. 24. c. 9. num. 236.*

Sexto quando Ecclesia per Episcopum excom-

excommunicatum publicum consecratur, aut benedicitur *arg. c. Consulisti de consecr. eccl. vel alt. Nav. c. 27. n. 258. Franc. Leo par. 1. c. 5.* Alii tamen hoc nullo jure niti putant apud *Laym. l. 5. tr. 5. c. 5. n. 9.*

VIII. Ecclesia violata cœmeterium illi contiguum quoque violatum esse censetur, ita, ut nullus in eo sepeliri possit, tanquam in consecrato *c. un. de consecrat. eccl. in 6. ubi Bonif. ius Papa.* Si Ecclesiam pollui sanguinis effusione contingat, ipsius cœmeterium, si contiguum sit eidem, censetur esse pollutum. Unde antequam reconciliatum fuerit, non debet in eo aliquis sepeliri. Secus, si remotum fuerit ab eadem. Non sic quoque in casu conuerso sentimus, ut videlicet polluto cœmeterio, quamvis Ecclesie contiguo debeat Ecclesia reputari polluta, ne minus dignum majus, aut accessorium principale ad se trahere videatur. Non unum, sed plura cœmeteria esse nocentur, quæ quamvis sibi coherentia, pariete tamen medio se junguntur. Ideoque violato eorum altero alterum (licet de uno ad aliud per portam inter mediam habeatur accessus) non propter hoc reputabitur violatum. Ita *Bonif. V. Laym. l. 5. tr. 5. c. 5. n. xi. Tanner. IV. Disp. 5. q. 10. n. 31.*

IX. In modo reconciliandi differentia est, cum Ecclesia etiam non consecrata, polluatur. Reconciliatio consecrate fieri debet ab Episcopo cum aqua benedicta ab ipso vel alio Episcopo: non consecrata verò potest fieri à solo presbytero, cum aqua à seipso benedicta cum sale vino & cinere. *c. aqua de consecr. Eccl. Ioan. Andr. Anchar. Carrdin. & Panorm. apud Navar. c. 27. n. 256. Franc. Leo l. cit. Prælatos regulares quoque reconciliare proprias Ecclesias posse aquâ vel ab Episcopo, vel*

à seipsis benedicta, Episcopo per duas diuitas absente, diximus in *part. 1. tr. 16. §. 3.* Quin etiam ex commissione Episcopi Ecclesiam consecratam à simplici presbytero reconciliari affirmat *Emm. Sa. V. Ecclesia n. 20.* cui assensum præbere non audeat *Diana part. 2. tr. 15. resol.* Et hæc de Ecclesiis & cœmeteriis benedictis vel consecratis tantum intelligenda sunt. Oratoria, aliæve loca pia nisi aut benedicta aut consecrata sint, nec polluuntur, nec ut reconcilientur, opus habent. *Arnt. l. 1. V. Eccl. n. 8. Henriq. l. 9. c. 27. n. 6. Nav. l. 3. Cons. 1. de consecr. Eccl. Laym. l. cit. num. 12.*

X. Polluta Ecclesia illius omnia altaria fixa censentur simul polluta. Similiter altari polluto totum Ecclesie corpus pollutum censetur. At verò, si corruptis parietibus aut muris Ecclesia putetur excreta esse, ut denuò consecrari debeat, non propterea altaria quoque aliàs incorrupta consecratione indigent, aut reconciliatione. Pari modo reliquæ Ecclesie nihil oberit, si per insignem fracturam, aut læsionem altare amiserit consecrationem. *Azor Tom. II. l. 10. c. 27. qu. 14. Silv. quest. 15. Laym. l. cit. num. 27.*

NOTA. Non eadem est ratio Ecclesie consecrate & benedictæ tantum. Benedictio enim censetur non parietibus, sed solo tantum in hætere: eaque propter benedicta manet etiam corruptis parietibus. *Tann. l. cit. num. 40.*

XI. Si sub ipso Missæ sacrificio, antequam ea non inchoatus est, contingit Ecclesiam violari, cessare Sacerdos: post inchoatū verò Canonē prosequi debet. Neq; enim cū hostia jam parata sit, deest immolationē emittere, vel imperfectam relinquere. Quid verò, inquit in Ecclesia polluta

polluta si quis bona fide celebret, nunquid pro reconciliata habeatur, ita ut nova reconciliatione non indigeat? Res. minimè. Nam si id fieri potest ab eo, qui bona fide sacrificium peragit, etiam de eo affirmandum erit, qui mala fide agit: de eo item, qui cum dispensatione in casu necessitatis missam in illa legit. *S. Thom. q. 83. art. 3. Sotus in 4. dist. 13. q. 2. art. 3. Avila P. 5. D. 7. Dub. 3.* Contrarium tamen *Alfonf. Castro docet l. 2. de lege pœn. c. ultimo & Em. Sa V. Ecclesia num. 19.* Sed absque fundamento.

XII. Finge, præter casus num. 7. enumeratos enorme aliquid in Ecclesia fieri, v. gr. rixam cum clamore, verberibus, & fractione membrorum, equi introducuntur, concio ab hæreticis instituitur, annon pro execrata habeatur? *Abbas in c. proposuisti de consecr. Eccl. num. 4.* tradit, quorundam locorum consuetudinem esse, ut ejusmodi casibus Sacerdos aqua à se benedicta Episcopi jussu Ecclesiam lavet: quod etiam *Durandus approbat l. 1. Rationalis c. 6 num. 41.* Nec video, cur à quopiam reprehendatur. Si qua Ecclesia multo tempore à Sectariis, uti sunt Lutherani nostri, occupata recipiatur, conveniens erit ab Episcopo altaria visitari, & cognosci num fracta sint, tum si integra fuerint, aqua lustrali à se benedicta conspergi cum aliis templi partibus, vel id negotii alteri cuiquam Sacerdoti committere. *Layman l. 5. tract. 5 c. 5. num. 14.* Eadem cura sacris ipsis debetur: ne forte veris Sanctorum reliquiis adulterinæ ab hæreticis suppositæ colantur.

XIII. Dubium est, quam pœnam incurrat, in Ecclesia polluta missam legens? Ostiensis tradit irregularem fieri; Abbas

verò ab ingressu Ecclesiæ suspensum. Utrumque arguit manifesta decisio capituli. *18. de sent. excom. in 6.* Is, qui in Ecclesia sanguinis, aut seminis effusione polluta scienter celebrare præsumit, licet in hoc temerariò agat, irregularitatis tamen, (cùm id non sit expressum in jure) laqueum non incurrit. Superest ergò, ut pro qualitate culpæ, temeritatis aut etiam scandali pœna arbitraria ab Episcopo puniatur. *Gemin. Ioan. Andr. Ancler. Virvianus. Alagona. & alii ap. Barb. in c. cir. Silv. V. Consecratio num. 9. Suarez IV. Diss. 80. Sect. 4. Em. Sa V. Ecclesia num. 21. Navar. 6. 25 num. 83. Tanner. IV. Diss. 5. quæst. 10. Dub. 2. num. 19.*

§. III.

De Altaribus.

I. Altare, quasi alta ara dicitur ab altitudine, quia veteres olim Diis superis in ædificiis à terra exaltatis sacra faciebant: Diis terrestribus in terra, Diis inferis effossa humo. *Rosinus l. 2. antiquit. Roman. c. 2.* Servius ab ariditate aras derivat, quod in illis adoleatur ignis, qui are faciendi vim habet. *Isidorus* verò ab ardendo, quòd in aris victimæ ardeant. Dixeris melius, aram dici quasi aream, quòd æquè pura esse debeat. In Ecclesia Christi fidelium aras nomen habere à purissimo & incruento sacrificio docet *Nazianz in Orat. 4. contra Iulianum.* Denique *Varro* anfas primò, postmodum aras dictas esse confirmat, eò quòd orantes manibus tenerent, & apprehenderet. Unde *Virgil. l. 4. En.* Talibus orantem dictis, arasque tenentem. *Tholoson. l. 2. Syntagm. c. 1. num. 6. Durandus l. 1. de ritibus Eccles.*